

30. 01. 2014

LAUSUNTO no. / /
KH Dnro 41/2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö

PL 29

00023 VALTIONEUVOSTO

lukiontuntijako@minedu.fi

VIITE: OKM064:00/2012, lausuntopyyntö OKM/85/040/2012

Lausunto Lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä tuntijaon uudistamista valmistelleen työryhmän ehdotuksista

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman valmistelutyöryhmän tehtävänä on ollut valmistella esitys asetuksesta lukiokoulutuksen yleisiksi valtakunnallisiksi tavoitteiksi ja lukion tuntijaoksi sekä arvioida uudistuksen taloudelliset ja yhteiskunnalliset sekä muut vaikutukset. Työryhmän ehdotuksen tavoitteena on yleissivistyksen vahvistaminen sekä jatko-opintojen ja työelämän kannalta tarvittavien tietojen ja taitojen kehittäminen. Annetun ehdotuksen mukaan lukiossa korostuisivat tiedot, jotka jäsenyivät ja integroituvat osiksi laajempia kokonaisuuksia. Yleissivistys olisi entistä syvempää ja jäsenyntyneempää tietojen ja taitojen keskinäistä symbioosia. Ehdotus mahdollistaisi nykyistä joustavammalla opintopolulla. Uudistusta valmistellut työryhmä on valmistellut kolme vaihtoehtoa lukion uudeksi tuntijaoksi.

Vaasan kaupunki kiittää Opetus- ja kulttuuriministeriötä lausuntopyynnöstä ja haluaa omassa lausunnossaan kiinnittää huomion seuraaviin seikkoihin:

Lukiokoulutus edellyttää pedagogista uudistamista. Nykylukion tiedetään olevan liian pirstaleinen oppiaineiden osalta. Kokonaisuuksien hallinta edellyttää oppiaineiden kesken entistä laajempaa yhteistyötä. Lukiokoulutus ei ole kaikilta osin kyennyt seuraamaan työelämässä tapahtuneita muutoksia ja kehitystrendejä. Tiedon saanti ja käsitys tiedosta ovat muuttuneet. Kyky tiedon hakemiseen, tiedon jäsentämiseen ja analysointiin sekä uuden oppimiseen korostuvat (tiedonhakutaidot, informaatiolukutaito sekä medialukutaito).

Työryhmän ehdotuksen mukaan uudessa lukiossa korostuisivat tiedot ja taidot, jotka jäsenyivät ja integroituvat osiksi laajempia kokonaisuuksia. Tavoitteena on yleissivistyksen vahvistaminen, jolloin se olisi entistä syvempää ja jäsenyntyneempää tietojen ja taitojen keskinäistä symbioosia, ja jonka kehittämisessä opiskelijan innostuneisuudella oppimiseen olisi aikaisempaa suurempi merkitys.

Työryhmä on valmistellut kolme vaihtoehtoa - A, B ja C - lukion uudeksi tuntijaoksi. Se, että valmisteleva työryhmä ei ole päätyntä yhteen malliehdotukseen, kuvastanee tehtävän haasteellisuutta ja lukiodien toimintaympäristön monimuotoisuutta (mm. lukion koko, toiminta kaupunkikeskuksissa vs. haja-asutusalueella).

Lausunnon keskeinen sisältö:

Työryhmän ehdottamista malleista kaikki A-, B-, ja C-malli lisäävät opintojen valinnaisuutta. Vaihtoehdot A ja B poikkeavat nykyisestä tuntijaosta eniten. Molemmilla malleilla valinnaisuus kasvaa erityisesti reaaliaineiden osalta. Vaihtoehto C poikkeaa vähiten nykyisestä mallista ja siinä on pakollisia oppiaineita eniten.

Jokaisesta ehdotetusta kolmesta mallista löytyy sekä vahvuuksia että heikkouksia. Mallien A ja B vahvuudet ovat siinä, että ne huomioivat parhaiten opiskelijoiden yksilölliset erot. Joustavien opintopolkujen rakentaminen onnistuu niissä selvästi paremmin kuin mallissa C. Heikkoutena malleilla A ja B on se, että opiskelijan vastuu opinnoistaan korostuu voimakkaasti. Voidaan aiheellisesti epäillä, onko 16-vuotias nuori tarpeeksi kypsä tekemään jo lukion alkuvaiheessa sellaisia valintoja, jotka vaikuttavat ratkaisevasti hänen tulevaisuuteensa. Haasteeksi voi muodostua se, voidaanko edelleen taata riittävä yleissivistys kaikille lukio-opiskelijoille. Suuret lukiot pystyvät paremmin tarjoamaan mahdollisuudet valinnaisuudelle kuin pienet lukiot, samoin kuin verkostoituneet toimijat. Tämä voi johtaa lukiodien ja niissä opiskelevien opiskelijoiden eriarvoistumiseen. Opinto-ohjauksen merkitys kasvaa erityisesti mallissa A voimakkaasti, mikä puolestaan edellyttää lisäresursseja ja panostamista ohjaukseen. Valinnaisuuden lisääntyminen lukiokoulutuksessa edellyttää myös, että perusopetuksesta tulevilla opiskelijoilla on nykyistä paremmat opiskeluvalmiudet ja kyky omaehtoiseen opiskeluun.

Vaihtoehto C antaa vähiten mahdollisuuksia yksilöllisten opintopolkujen rakentamiseen. C-malli on kompromissi valinnaisuuden ja nykyisen, laajan yleissivistyksen tarjoavan tuntijaon välillä. Vahvuutena voidaankin pitää sitä, että nuorelle jää enemmän aikaa pohtia valintoihin jatkoa ajatellen. C-malli myös varmistaa laajan yleissivistyksen reaaliaineiden osalta. Reaaliaineiden opiskelu on mallissa kuitenkin edelleen pirstaleista. Malli ei tue asetettuja tavoitteita lukiokoulutuksen uudistamisesta samassa määrin kuin mallit A ja B.

Vaasan kaupunki haluaa lausunnossaan painottaa sitä, että valittavan mallin tulee antaa lukio-opiskelijoille nykyistä paremmat valinnaisuuden mahdollisuudet ja joustavat opintopolut. Lukiokoulutuksen tulee jatkossakin taata riittävä yleissivistys keskeisissä oppiaineissa. Valinnaisuuden lisääminen ja sen hyvä toteutuminen edellyttävät vahvaa panostusta ja riittäviä resursseja opintojen ohjaukseen.

Vaasa 29.1.2014

Christina Knookala
sivistystoimen johtaja
Vaasan kaupunki